

L'última carta

Després del càstig electoral rebut a les eleccions al Parlament de Catalunya, el PSC no vol arriscar-se a perdre l'Ajuntament de Barcelona i, potser, també la Diputació. Montserrat Tura s'enfrontarà a Jordi Hereu en unes primàries per a triar el candidat. Entrevistem tots dos oponents, a més de l'ex-conseller Ernest Maragall i Joan Ferran, històric de la federació de Barcelona.

Montserrat Tura és la darrera carta que el PSC pot presentar per a evitar una derrota electoral a les pròximes eleccions que les enquestes pronostiquen a Barcelona? Sembla que bona part de la de la formació ha acabat assumint que sí. Malgrat el suport indiscutible de la federació socialista de Barcelona a l'alcalde de la ciutat, Jordi Hereu, les enquestes, com més va més demolidores per als interessos dels socialistes catalans –tant les internes com les externes–, han deixat camp per a allò que en uns altres temps hauria estat impossible, o que difícilment hauria acceptat la direcció del partit: organitzar unes votacions primàries, quatre mesos abans de les eleccions, per a decidir el candidat socialista per a l'alcaldia de Barcelona.

Fins ara, el PSC havia instaurat el sistema dels traspassos pactats i endreçats, des de la direcció, a mig mandat. Primer, va ser Maragall que va substituir Narcís Serra, quan aquest fou cridat per Felipe González a Madrid. Joan Clos va substituir Maragall, també a mig mandat, quan el futur president de la Generalitat va decidir de deixar l'alcaldia. El 2006 fou el torn de Jordi Hereu, quan Clos fou cridat al ministeri espanyol d'Indústria, en aquella ocasió ja per Rodríguez Zapatero. Hereu fou reelegit alcalde de Barcelona, el 2007, però amb un resultat que evidenciava el desgast del projecte socialista, si més no a la capital catalana: 14 regidors, un menys que el 2003, però amb una pèrdua de prop de 70.000 vots.

La caiguda del 28N. Aquest desgast electoral dels socialistes catalans ha anat creixent durant aquest període, amb un parèntesi a les eleccions estatals del 2008, en què els socialistes catalans van aconseguir el suport de l'electorat català per l'amenaça del retorn del PP a la Moncloa. 25 diputats van obtenir el PSC, llavors. Uns resultats que van donar ales a les tesis que consideraven que el PSOE era el que mobilitzava l'electorat socialista a Catalunya.

Aquell resultat explica el canvi de discurs que els socialistes catalans van fer durant la campanya electoral

Montserrat Tura anunciava el 13 de gener la voluntat de presentar candidatura com a cap de llista del PSC a Barcelona.

Superar el col·lapse

El PSC ha estat i és la formació hegemònica en l'àmbit municipal. Amb el govern de la Generalitat, assolí globalment l'hegemonia institucional a Catalunya. Però el desgast del tripartit i els mals resultats dels socialistes catalans el 28N han col·lapsat la part més orgànica d'una formació que semblava invulnerable.

passada als comicis catalans del 28 de novembre, en què la direcció de la formació va voler distanciar-se del discurs catalanista que havia mantingut durant els anys de govern amb el tripartit, i amb molt de protagonisme del PSOE. L'estratègia pretenia remuntar les males expectatives que les enquestes anunciaven als socialistes catalans, a través de la mobilització de l'electorat que els havia donat suport el 2008, a les eleccions espanyoles.

Però els resultats van ser ben bé el contrari que s'esperava: els pitjors de la història del PSC en unes eleccions al Parlament. 28 diputats. I la certesa que una part dels seus votants tradicionals havien decidit de donar suport a l'adversari, Convergència i Unió. Fins i tot, un representant destacat de l'àmbit cultural dels socialistes, Ferran Mascarell, ha acabat incorporant-se al nou govern d'Artur Mas com a conseller de Cultura.

L'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, en una visita a un mercat de la ciutat. Hereu és el primer batlle de la capital que haurà de revalidar la seva candidatura en unes eleccions primàries.

Barcelona com a exemple. L'hegemonia municipal del PSC durant més de trenta anys, especialment a l'àrea metropolitana de Barcelona, és també part de l'explicació de la crisi que avui viuen els socialistes catalans. El PSC s'ha acabat convertint en una organització política pràcticament especialitzada en la gestió. Però amb el temps ha anat perdent la capacitat de lideratge polític dels sectors que representava. El filòsof Josep Ramoneda ho sintetitza molt clarament quan afirma que la crisi del PSC s'explica en bona part pel seu eslògan: "Fets i no paraules". "El PSC s'ha convertit, d'un temps ençà, en un partit que no té res a dir sobre Catalunya, sobre Espanya, sobre la dreta o l'esquerra, ni de res", afirma Ramoneda.

En certa mesura, Barcelona ha acabat esdevenint una mica l'aparador de la salut del PSC. I les eleccions primàries que ara vol fer la formació per a escollir el cap de llista, entre l'actual batlle de la capital, Jordi Hereu, i Montserrat Tura, pot esdevenir una oportunitat perquè la formació superi les expectatives magres que anuncien les enquestes. De la mateixa manera, l'esdevenidor en la gestió de la ciutat

també ha estat un aparador dels símptomes de la crisi de la formació.

Malgrat l'estima que Hereu desperta dins la federació socialista barcelonina, és indiscutible que la imatge de pèrdua de relleu polític de la figura de l'alcalde de Barcelona s'ha anat intensificant els darrers anys, des que Pasqual Maragall va abandonar l'alcaldia.

Des de l'èxit dels Jocs Olímpics de Barcelona, l'any 1992, la gestió política de la ciutat semblava haver tocat sostre. Es va intentar reproduir el mateix esquema amb la celebració del Fòrum 2004, un esdeveniment que va significar un remodelatge urbanístic de la ciutat més important que el que es va fer amb motiu dels jocs del 92. Així i tot, l'èxit del Fòrum va ser més que discutible. I va posar de manifest l'esgotament d'un model de gestió que tenia com a motor els grans esdeveniments.

Aquesta crisi de model de ciutat, així doncs, va començar a evidenciar un cert desgast en les eleccions municipals de 2007. Arran d'això, Hereu era reelegit alcalde, tot i que, en aquest mandat, només arribava a formar govern amb Iniciativa. El grup municipal d'ERC, amb Jordi Porta-

bella al capdavant, que també va ser víctima d'un cert desgast electoral, es va estimar més de no repetir la fórmula de tripartit al govern municipal de la capital catalana, argumentant que calia impulsar un canvi de model en la gestió de la ciutat.

Amb aquella situació, i amb aquell primer advertiment electoral, la federació de Barcelona i l'alcalde Hereu van proposar-se d'impulsar un mandat al cap i casal que prioritzés les necessitats més pròximes de la ciutadania, per davant dels grans esdeveniments que havien projectat amb èxit Barcelona en l'àmbit internacional. Així s'expressava la formació, si més no, al novè congrés de la federació del PSC a Barcelona, el 2008. Un congrés que, a més a més, va impulsar un relleu generacional a la direcció, amb la retirada de Joan Ferran com a primer secretari de la federació, que fou substituït per Carles Martí, fidel col·laborador d'Hereu, que va ser tinent d'alcalde.

Però, així i tot, de la gestió municipal n'han sortit propostes que no han acabat de coincidir amb aquests plantejaments i han escampat una certa confusió sobre el model de ciutat en alguns sectors de la formació. Un dels exemples és la proposta impulsada per l'equip d'Hereu de presentar la candidatura de Barcelona per a l'organització dels Jocs Olímpics d'Hivern del 2022. Tampoc no va ajudar-hi el fracàs organitzatiu i de resultats de la consulta per a la reforma de la Diagonal, el maig del 2010, en la qual hi va haver una participació molt baixa de la ciutadania i, a més, el resultat final va ser de rebuig de les dues propostes fetes pel consistori. El cost elevat de l'organització i el fracàs de la consulta van atreure una allau de crítiques i una crisi que es va enllestir amb la caiguda, precisament, de Carles Martí de l'equip de govern municipal.

La Diputació de Barcelona, en perill. Els resultats nefastos del 28 de novembre han acabat de disparar totes les alarmes. Sis mesos abans de les eleccions municipals, la victòria aclaparadora de CiU a les eleccions del Parlament de Catalunya —en què va superar els socialistes en nombre

José Montilla, Miquel Iceta i Jordi Hereu, a la reunió de l'executiva del dia 10 de gener passat, quan la formació va aprovar el calendari electoral municipal.

de vots als seus feus habituals de l'àrea metropolitana-, ha posat en evidència la profunda crisi de suport electoral. La formació que havia consolidat una hegemonia política pràcticament total –municipal, al govern de la Generalitat, amb presència al govern de Madrid– ara veu, fins i tot, perillar el seu control sobre la Diputació de Barcelona, si els resultats de les municipals són com els que pronostiquen algunes enquestes. I aquesta pèrdua sí que ja és més greu, perquè la Diputació de Barcelona s'ha convertit en una institució que, més enllà de ser un important suport econòmic a la gestió dels municipis, ha servit per a articular bona part del suport orgànic del partit.

En aquest marc és fàcil d'entendre que la direcció hagi donat el vist-i-plau i no posat cap entrebanc a un procés de primàries a Barcelona. Montserrat Tura, tot i ser la número dos de la llista al Parlament, en el moment de la renúncia de José Montilla –arran dels mals resultats del 28N– no fou nomenada presidenta del grup parlamentari, una responsabilitat que va recaure en Joaquim Nadal. Ara però, vistes les enquestes, la direcció de la formació ha deixat que Tura precipités, amb la seva decisió, un procés d'eleccions primàries. Un procés que la formació espera que serveixi per

a generar un debat intern i, sobretot, per a mobilitzar amb aquest debat el seu electorat a Barcelona i, de retruc, a la resta de Catalunya.

L'ex-dirigent del PSC i actualment eurodiputat, Raimon Obiols, des del seu blog defensa que "aquestes primàries són una oportunitat extraordinària per a relançar i popularitzar les propostes i perspectives del PSC al cap i casal de Catalunya. També són un signe positiu i esperançador si pensem en la necessitat d'una profunda renovació del PSC, de cara al seu congrés de la tardor". Per a Obiols, es pot aconseguir aquest objectiu de renovació, però adverteix que la renovació "no prové d'un dirigent o d'un nucli de direcció sinó de les aspiracions dels sectors majoritaris de la societat. Aquesta és l'energia, permanentment renovada, que és l'origen del que Brandt assenyalava com la nostra capacitat de fer 'nous començaments'".

Necessitat de renovació. Aquesta necessitat profunda de renovació també és reclamada més enllà de la formació. Josep Ramoneda considera que els socialistes catalans necessiten "una onada molt profunda de renovació, amb gent nova que no tingui mandra de pensar quin és l'objectiu, el fi i el sentit del partit, en paraules de Hannah Arendt". A

més a més, Ramoneda considera que cal que emergeixi un nou lideratge i una renovació clara d'idees profunda, a l'hora que adverteix que "seria un greu error buscar una solució continuïsta per a mantenir els equilibris interns de la casa", un fet que al seu entendre no faria sinó "allargar l'agonia" de la formació.

Tanmateix, per a Ramoneda el futur del PSC no es pot separar d'un problema de més abast: el de la "necessitat de reconstrucció d'una esquerra nacional catalana més àmplia, de la qual el PSC és una part molt important, però no pas l'única".

En aquest sentit, Oriol Bohigas, arquitecte i president de l'Ateneu Barcelonès, considera que la raó que explica la crisi del PSC és la d'haver oblidat els seus objectius fundacionals. Per a Bohigas, el PSC es va fundar per raons estratègiques i electorals, per a evitar la reaparició d'una esquerra lerrouxista i anticatalanista, per a aconseguir un partit que no fos unitari del socialisme de tradició catalanista amb el provinent dels sectors del PSOE. I amb l'esperança de facilitar una evolució progressiva cap a tesis obertament catalanistes i d'esquerres. Per a Bohigas, aquesta evolució no s'ha produït, ans al contrari: "Hi ha hagut un procés cap a posicions d'integració" en el socialisme espanyol. Per això també veu la necessitat que expressa Ramoneda de bastir un partit "realment d'esquerres i catalanista, deslligat de cap formació estatal".

També el filòsof Xavier Robert de Ventós coincideix en la necessitat de construir una esquerra catalanista i independent. Cal intentar, a parer de Rubert de Ventós, "generar un altre pol, d'esquerres i catalanista", en certa mesura, com va intentar, segons ell, Pasqual Maragall, amb el primer tripartit.

El futur dels socialistes catalans, el filòsof l'il·lustra amb una frase de Mario Moreno, *Cantinflas*, quan responia la pregunta d'una dona que li preguntava sobre què passaria: "No ho sé, tant se val, però li asseguro que qui sap."

Enric Rimbau